

TUDNIVALÓK VÉSZHELYZETBEN

Az emberek rendszerint csak akkor ismerik fel az életüket, az egészségüket vagy a vagyonukat veszélyeztető kockázatokat, ha baleset, természeti csapás vagy katasztrófa közvetlen résztvevői. A rendkívüli állapot következményei bizonyítják, hogy a nem megfelelő reakció a kialakult helyzetre vagy a veszély lebecsülése az elhatalmasodó pánikkal együtt megsokszorozza az emberáldozatok és a sérülések számát. Bár az egyén rendkívüli helyzetben nem fordíthatja vissza az események alakulását, de megfelelő viselkedéssel jelentős mértékben csökkentheti azok hatását a környezetére.

I. Fontos segélykérő telefonszámok

Ha életét, egészségét, vagyonát veszély fenyegeti, ha olyan rendkívüli helyzetnek a részese, amikor más polgár élete, egészsége vagy vagyona kerül veszélybe, hívja a következő segélykérő telefonszámokat:

- tűzvész, közlekedési baleset, természeti csapás vagy rendkívüli helyzet esetén hívja **a tűzoltó- és műszaki mentőszolgálatot: 150**
- életveszély esetén vagy ha az egészségük kerül veszélybe, hívja **az egészségügyi mentőszolgálatot: 155**
- bűncselekményből eredő veszélyeztetés esetén hívja **a rendőrséget : 158**

II. A segélykérés általános alapelvei

Sürgős segélykérés vagy rendkívüli helyzet bejelentése esetén közölje:

- nevét és a készülék telefonszámát, amelyről hív, milyen esetről van szó (tűzvész, közlekedési baleset, árvíz, bűncselekmény stb.)
- az eset körülményeit (lakástűz, háztűz, erdőtűz stb.)
- ha az eset helyszíne nehezen közelíthető meg, jelentse, honnan, milyen irányból és hogyan lehet oda eljutni és jelölje meg az út fajtáját (magánút, mezei út, stb.)

III. A veszélyhelyzetben szükséges teendők alapelvei

- Tudatosítsa, hogy a legfőbb érték az emberi élet és az egészség, s csak azután következik a vagyon mentése.
- Gondoskodjon az önvédelemről, veszélyeztetés esetén az elsősegélynyújtásról és egymás megsegítéséről.

- Tartsa be a rádióban és a televízióban közzétett utasításokat.
- Ne terjesszen meg nem erősített híreket és rémhíreket.
- Ne becsülje le a kialakult helyzetetés őrizze meg a higgadtságát.
- Ne telefonáljon feleslegesen, hogy a rendkívüli helyzetben ne terhelje túl a telefonhálózatot.
- Segítsen másokon, főleg az idős, beteg és mozgásképtelen személyeken, gondoskodjon a gyermekekről.
- Tartsa be a polgári védelem dolgozóinak, a mentőszolgálat, az állami- és önkormányzati szervek munkatársainak utasításait.

IV. A lakosság riasztása, figyelmeztetése

A lakosság riasztása a polgári védelem egyik legfontosabb intézkedése. A riasztás szirénázással leadott riasztójelzésekkel történik. A riasztójelzéseket a tömegtájékoztatási eszközökben közölt információ követi és egészíti ki.

Ha megszólal a figyelmeztető jelzés:

- rendkívüli helyzet van,
- a jelzés hangja és hosszúsága alapján megállapítható, hogy milyen veszélyhelyzet áll fenn,
- figyelje az ezt követő szóbeli tájékoztatást a rádióban, televízióban vagy hangszóróban.

A lakosság riasztása vész helyzetben, rendkívüli helyzet kihirdetése, ill. a rendkívüli esemény következményeinek terjedése esetén az alábbi módon történik:

2 perces váltakozó hangerősségű szirénajelzés.

Mit kell tenni, ha megszólal a sziréna? (a rendszeres üzemképességi próbákon kívül)

- Ha épületen kívül tartózkodik, keressen minél hamarabb óvóhelyet vagy menjen be a legközelebbi épületbe.
- Ha otthon tartózkodik, gyűljön össze a család és ne hagyják el a lakást.
- Ne próbálja hazavinni a gyermeket az iskolából vagy az óvodából, mert róluk gondoskodnak.
- Alakítson ki zárt, izolált területet.
- Oltsa el a nyílt tüzet és kapcsolja ki a fűtőtesteket.

- Figyelje a rádió és a televízió adását és cselekedjen az utasítások szerint.
- Csak sürgős esetben telefonáljon, ne terhelje túl a vonalakat, elsősorban a segélykérő telefonszámokat ne hívja feleslegesen.
- Gondoskodjon a házi- és haszonállatokról.
- Várjon otthon a további utasításokra.

FONTOS! A riasztójeleket leadó szirénák üzemképességét havonta minden második pénteken 12.00 órakor a szirénák két perces állandó hangerősségű jelzésével próbálják ki. A szirénák üzemképességének rendszeres próbájáról és az említett időpontokon kívüli próbákról a rádió, a televízió és a nyomtatott sajtó tájékoztat!

V. Teendők az árvízzel sújtott területeken

Árvízről akkor beszélünk, ha a folyók vízszintje emelkedik, a víz kilép a medréből és előnti a környező területeket.

Hogyan viselkedjünk, ha árvíz fenyeget:

- Szemeljen ki egy biztonságos helyet, amelyet nem önt el víz.
- Az értékesebb tárgyakat az alagsorból, a földszinti helyiségekből és garázsokból helyezze át a felsőbb szintekre.
- Készítsen homokzsákokat az alacsonyabb fekvésű ajtók és ablakok eltorlaszolására.
- Készítsen tartós élelmiszert és ivóvizet legalább 2-3 napra.
- Ha személygépkocsi tulajdonosa, készítse elő járművét használatra.
- Készüljön fel emberek és állatok evakuálására is.
- Rögzítse azokat a tárgyakat, amelyeket az ár elsodorhat.
- Készítsen poggyászt arra az esetre, ha kitelepítést rendelnének el.

Viselkedési alapelvek árvíz idején:

- Hagyja el a veszélyeztetett térséget.
- Csak segélykérés esetén telefonáljon.
- Kitelepítés esetén tartsa be az alapelveket és tartsa tiszteletben a kitelepítési bizottság tagjainak utasításait.
- Ha szorít az idő, azonnal menjen olyan magasabban fekvő helyre, amit nem önt el a víz.
- Ne keltsen pánikot és ne terjesszen rémhíreket.

VI. Ajánlások a falu lakossága számára rendkívüli helyzetek esetén

Rendkívüli magas hőmérséklet esetén

2. fokozat

A levegő hőmérséklete 35 C° fölött van:

- a) elsősorban a déli és délutáni órákban kerülni kell a tartózkodást a tűző napon,
- b) a gyermekeket és állatokat nem szabad kitenni a közvetlen napsütésnek; álló autókban sem szabad őket hagyni,
- c) az emberek és az állatok esetében is biztosítani kell a fokozott ivóvíz szükségletet,

3. fokozat

A levegő hőmérséklete hosszabb ideig 40 C° fölött van:

- a) elsősorban a déli és délutáni órákban kerülni kell mindenféle tevékenységet a tűző napon,
- b) az emberek és az állatok esetében is biztosítani kell a fokozott ivóvíz szükségletet,
- c) a gyermekeket és állatokat nem szabad kitenni a közvetlen napsütésnek; álló autóban sem szabad őket hagyni,
- d) amennyiben elkerülhetetlen a napon való tartózkodás, védekezni kell a közvetlen napsugárzás ellen (a fejet védő kalap, sapka, a napsugárzás ellen védelmet nyújtó krém, napszemüveg stb. alkalmazásával).

Rendkívül alacsony hőmérséklet esetén

2. fokozat

A levegő hőmérséklete – 20 C° alatt, erős fagy:

- a) védekezzünk megfelelő meleg öltözékkel és lábbelivel,
- b) a test fedetlen részeit magas zsírtartalmú krémmel óvjuk,
- c) foganosítsunk megfelelő intézkedéseket az iparnövények védelmében a talajmenti fagyok ellen.

3. fokozat

A levegő hőmérséklete – 30 C° alatt, nagyon erős fagy:

- a) a lehető legrövidebb időn belül fűtött helyiségbe kell menni,
- b) az ipari tevékenység során megfelelő intézkedések foganatosításával kell védekezni az erős fagyok (hőszigetelés...) elől,
- c) a test fedetlen részeit magas zsírtartalmú krémmel óvjuk.

Rendkívül erős szél esetén

2. fokozat

Erős szél esetén, amikor a szél sebessége eléri a V2-es fokozatot (átlagban a 20 m/ mp-es sebességet, illetve a szellőkések idején sebessége meghaladja a 25 mp-et), az alábbi intézkedések ajánlottak:

- a) ne tartózkodjunk nyílt, szabad területen,
- b) ne tartózkodjunk könnyen mozdítható tárgyak közelében,
- c) zárjuk be az ajtókat és ablakokat és biztosítsuk, hogy azokat a szél ne nyithassa ki,
- d) az udvarról tegyük biztos helyre a szabadon elhelyezett tárgyakat,
- e) ne engedjük ki a gyerekeket,

- f) gondoskodjunk háziállataink biztonságáról,
- g) gépjárművünkkel ne parkoljunk fák alatt vagy romos épületek közelében,
- h) nyílt útszakaszokon korlátozzuk a közlekedést a könnyű vagy nem megrakott járművekkel
- i) gondoskodjunk az ablakok, üvegházak és a szabadban levő tárgyak biztonságáról, szedjük be a szárításra kirakott ruhákat,
- j) amennyiben gépjárművel közlekedünk, megfelelően csökkentjük az autó sebességét.

3. fokozat

Nagyon erős szél esetén, amikor a szél sebessége eléri a V3-as fokozatot (átlagban a 25 m/mp-es sebességet, illetve a széllekeések idején sebessége meghaladja a 35 m/mp-et), az alábbi intézkedések ajánlottak:

- a) ha nem feltétlenül szükséges, ne hagyjuk el otthonunkat,
- b) ne tartózkodjunk nyílt terepen,
- c) zárjuk be az ajtókat és ablakokat és biztosítsuk, hogy azokat a szél ne nyithassa ki,
- d) ne engedjük ki a gyerekeket,
- e) nyílt útszakaszokon korlátozzuk a közlekedést a könnyű vagy nem megrakott járművekkel
- f) gondoskodjunk a daruszerkezetek biztonságáról.

Átfúvások, hófúvás esetén

2. fokozat

Átfúvások és hófúvások kialakulásakor:

- a) gépkocsinkat lássuk el a téli időszakban szükséges kellekkel (téli gumiabroncs, hólánc, vontatókötél, lapát stb.),
- b) váratlan helyzet esetére kommunikációs eszközökkel (mobiltelefon, PDA, adóvevő készülék stb.) biztosítsuk a kapcsolattartás lehetőségét,

3. fokozat

Átfúvások és hófúvások kialakulásának fokozott előfordulása esetén:

- a) korlátozzuk kinttartózkodásunkat,
- b) korlátozzuk a gépjárművel vagy más járművel a közlekedést.

Havazás esetén

2. fokozat

Intenzív, S2 fokozatú havazás esetén, amikor 12 óra alatt 20 cm új hó esik:

- a) a hegyvidéken kövessük figyelemmel és tartsuk be a hegyi mentőszolgálat utasításait,
- b) gépkocsinkat lássuk el a téli időszakban szükséges kellekkel (téli gumiabroncs, hólánc, vontatókötél, lapát stb.),
- c) vizes hó esése és erős szél esetén lehetőleg ne tartózkodjunk erdőkben és villanyvezeték közelében .

3. fokozat

Különösen intenzív, S3 fokozatú havazás esetén, amikor 12 óra alatt 30 cm új hó esik:

- a) a lehető legnagyobb mértékig csökkentjük kinttartózkodásunkat és a szabadban való bármilyen tevékenységünket.

Ónos eső esetén

2. fokozat

Intenzív ráfagyás képződése esetén:

- a) a lehető legnagyobb mértékben korlátozni a kinti tevékenységet, beleszámítva a gépjárművel való közlekedést is,
- b) felszórni a járdákat, hogy lehetővé váljon a biztonságos gyalogos közlekedés,

3. fokozat

Különlegesen intenzív ráfagyás képződése esetén:

- a) a lehető legnagyobb mértékben korlátozni a kinti tevékenységet, beleszámítva a gépjárművel való közlekedést is,
- b) felszórni a járdákat, hogy lehetővé váljon a biztonságos gyalogos közlekedés.

Vihar esetén

2. fokozat

Erős vihar esetén, amikor a lehulló csapadék áradásokat okozhat (BD2-es fokozat – óránként több, mint 30 mm csapadék, miközben a szélökések sebessége meghaladja a BVZ 2-es fokozatot, a 25 m/ mp-et):

- a) ne tartózkodjunk nyílt, szabad területen,
- b) ne tartózkodjunk könnyen mozdítható tárgyak közelében,
- c) zárjuk be az ajtókat és ablakokat és biztosítsuk, hogy azokat a szél ne nyithassa ki,
- d) az udvarról tegyük biztos helyre a szabadon elhelyezett tárgyakat,
- e) gondoskodjunk háziállatok biztonságáról,
- f) gépjárművünkkel ne parkoljunk fák alatt vagy romos épületek közelében,
- g) nyílt útszakaszokon korlátozzuk a közlekedést a könnyű vagy nem megrakott járművekkel
- h) ha vihar esetén nyílt terepen vagyunk, várjuk ki a vihar végét a gépkocsiban, vagy keressünk mélyebben fekvő helyet (ügyelve arra, hogy a víz ne öntse el a kiválasztott helyet),
- i) ne tartózkodjunk magas (villany-)oszlopok vagy fák közelében, azonnal hagyjuk el a fürdőhelyet, patak vagy folyómedret, akkor is, ha nincs benne víz.

3. fokozat

g) Különösen erős viharok esetén, amikor a lehulló csapadék áradásokat okozhat (BD2-es fokozat – óránként több, mint 40 mm csapadék, miközben a szélökések sebessége meghaladja a BVZ 2-es fokozatot, a 35 m/ mp-et):

- a) ha nem feltétlenül szükséges, ne hagyjuk el otthonunkat,
- b) ne engedjük ki otthonról gyermekeinket,
- c) gépjárművünkkel ne parkoljunk fák alatt vagy romos épületek közelében,
- d) ne tartózkodjunk magas (villany-)oszlopok vagy fák közelében,
- e) vihar esetén azonnal hagyjuk el a fürdőhelyet, patak vagy folyómedret, akkor is, ha nincs benne víz
- f) lakóhelyünket biztosítsuk a víz betörése ellen.

Esőzések esetén

2. fokozat

Intenzív esőzések esetén, amikor a lehulló csapadék (D2-es fokozat – 12 óra alatt több, mint 50 mm):

Minden tevékenységet azonnal hagyjunk abba, a lehető leggyorsabban menjünk a menedéket nyújtó kijelölt helyre (domb, part, magaslat).

Amennyiben elég idő áll rendelkezésre, javasoljuk:

- a) kapcsolja ki vagy zárja el a villanyáramot, a gáz és a víz fővezetékét,
- b) a lakás berendezését hordja át a magasabb emeletre,
- c) zárja be és szigetelje le az ablakokat és minden nyílászárót,
- d) helyezze készenléte autóját, ha a lakás hirtelen elhagyására kényszerülne,
- e) készítse elő a családtagok szükséges gyógyszereit, a szükséges okiratokat (igazolványokat), a megfelelő ruházatot, 2-3 napra való tartós élelmiszert és ivóvizet,
- f) vízálló lábbelit és ruházatot,
- g) a háztartásból távolítsa el azokat az anyagokat, amelyek vízzel való érintkezés folyamán vegyi reakciót válthatnak ki (mérgek, lúgok, savak stb.),
- h) tájékoztassa szomszédait,
- i) készítse elő háziállatainak evakuálását,
- j) készítse elő evakuációs csomagját,
- k) hagyja el a fürdőhelyet, patak vagy folyómedret, akkor is, ha már nincs benne víz.

3. fokozat

Intenzív esőzések esetén, amikor a lehulló csapadék (D3-as fokozat – 12 óra alatt több, mint 70 mm):

- a) tartsa be a védelmi testületek, az önkormányzati- és államigazgatási szervek utasításait, kövesse figyelemmel a tömegtájékoztatási eszközök utasításait és híreit,
- b) hagyja el a fürdőhelyet, patak vagy folyómedret, akkor is, ha nincs benne víz,
- c) a háztartásból távolítsa el azokat az anyagokat, amelyek vízzel való érintkezés folyamán vegyi reakciót válthatnak ki (mérgek, lúgok, savak stb.),
- d) zárja be és szigetelje le az ablakokat és a nyílászárókat,
- e) kapcsolja ki vagy zárja el az áramot, a gáz és a víz fővezetékét.

Köd esetén

2. fokozat

Sűrű köd esetén, amikor a látótávolság (H2-es fokozat – kevesebb, mint 100 m):

Amennyiben a látótávolság nem teszi lehetővé, hogy gépkocsival az óránkénti 20 km-nél gyorsabban haladjunk, illetve ha nem látható az út széle, gépjárművét állítsa le. Amennyiben autópályán közlekedik, gépjárművével menjen el a legközelebbi pihenőhelyig, és ott várja ki a köd feloszlását.

3. fokozat

Különösen sűrű köd esetén, amikor a látótávolság (H3-as fokozat – kevesebb, mint 50 m)

Biztonsági okok miatt a lehető legnagyobb mértékben korlátozza a gépjárművel való közlekedést.